

# 14de vergadering

Woensdag 30 oktober 2002

Aanvang 10.15 uur

## Voorzitter: Te Veldhuis

Tegenwoordig zijn 111 leden, te weten:

Van Aartsen, Aasted-Madsen-van Stiphout, Albayrak, Alblas, Algra, Arib, Van As, Atsma, Azough, Bakker, Van Beek, Blaauw, Blok, Van Bochove, Van Bommel, Van den Brink, Bruls, Buijs, Cornielje, Crone, Van Dijk, Van Dijke, Van den Doel, Duivesteyn, Eerdmans, Eski, Eurlings, Ferrier, Van Fessem, Geluk, Van Gent, Gerkens, Giskes, Th.C. de Graaf, De Grave, De Haan, Halsema, Van der Ham, Van Heemst, Herben, Hessels, Van Heteren, Hofstra, Hoogendijk, Jager, Joldersma, Jorritsma-Lebbink, Kalsbeek, Karimi, Klein Molekamp, Koenders, Koopmans, Kortenhorst, Lambrechts, Lazrak, Van Lith, Van Loon-Koomen, Luchtenveld, Marijnissen, Mastwijk, Meijer, Mosterd, De Nerée tot Babberich, Netelenbos, Van Nieuwenhoven, Noorman-den Uyl, Van Oerle-van der Horst, Oplaat, Ormel, Van Oven, Palm, De Pater-van der Meer, Rambocus, Rehwinkel, Rietkerk, Rijpstra, Rosenmöller, Rouvoet, Van Ruiten, De Ruiter, Smilde, Smulders, Spies, Van der Staij, Sterk, Teeven, Terpstra, Tichelaar, Timmermans, Tonkens, Varela, Van der Velden, Te Veldhuis, Van Velzen, Vendrik, Verbeet, Verburg, Vergeer-Mudde, Vietsch, Van der Vlies, B.M. de Vries, Jan de Vries, K.G. de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Weisglas, Wiersma, Van Winsen, De Wit, Wolfsen, Zalm en Zvonar,

en de heren Balkenende, minister-president, minister van Algemene Zaken, De Hoop Scheffer, minister van Buitenlandse Zaken, Hooger-vorst, minister van Financiën,

Nicolaï, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, en Van Eijck, staatssecretaris van Financiën.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Haverkamp, Verhagen en Schone-wille, wegens bezigheden elders;

Van der Vlies, wegens bezigheden elders, alleen voor de ochtend-vergadering;

Van Loon-Koomen, wegens bezigheden elders, alleen voor de avondvergadering;

Zeroual, wegens ziekte.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

---

## Aan de orde is **het debat naar aanleiding van de Europese top in Brussel**.

De **voorzitter**: Ik stel voor, bij dit debat tevens aan de orde te stellen de aangehouden motie-Th.C. de Graaf over inventarisatie van mogelijkheden van een referendum (23987, nr. 23).

Daartoe wordt besloten.

De heer **Timmermans** (PvdA): Voorzitter. "Wie te laat komt, wordt door de geschiedenis gestraft". Deze gevleugelde uitdrukking van de heer Gorbatsjov, waar hij trouwens later ook het slachtoffer van werd, kun je van toepassing verklaren op de top

in Brussel van verleden week. Te laat, Nederland was bijna te laat, maar gelukkig stond de geschiedenis in Nederland niet voor een gesloten deur. Wel is het bizar dat het slot van die deur werd gehaald door de gezamenlijke oppositie die voluit het standpunt van het kabinet steunde. Het CDA, de grootste coalitiepartners, gaf lauwe steun en de twee andere coalitiepartners, de VVD en de LPF, werkten helemaal niet mee. Het blijft een bizarre vertoning, maar gelukkig telt de uitkomst en die is dat Nederland bij de uitbreiding niet heeft dwarsgelegen. Dat is van het grootst mogelijke belang.

Hoe moeten wij nu het akkoord beoordelen dat tijdens de top is gesloten? The Economist schreef deze week dat de besluitvorming in de Europese Unie, de wijze waarop Europa voortgang boekt, wordt getypeerd door twee begrippen: schipperen en doormodderen. Overigens doen wij dit al 50 jaar en meestal ook vrij succesvol. Schipperen en doormodderen zag je ook aan de vooravond van de top in het gesprek tussen Schröder en Chirac waarbij niet de indruk kan worden weggenomen dat Schröder door Chirac over de tafel is getrokken. Schröder dacht bij dit akkoord dat hij sprak over de reële uitgaven in de landbouw met 39 mld als plafond en Chirac sprak heel nadrukkelijk over de in Berlijn afgesloten maximale uitgaven voor de landbouw à 45 mld. Een verschil van 6 mld waarin ook de tolken geen duidelijkheid konden brengen. Deze wijze van besluitvorming moet tot het verleden gaan behoren. Het was nu nodig; deze twee landen moesten elkaar op het punt van de landbouw vinden, maar fraai was het allemaal niet.

Schipperen en doormodderen ook in de relatie tussen Frankrijk en het